

Birinci Basamakta Sık Rastlanılan Dermatolojik Hastalıklar

DR. OZAN ŐENGÜL

PROF. DR. MEHMET UNGAN

Sunum Planı

- ▶ Akne Vulgaris
  - ▶ Ürtiker
- ▶ Fungal Deri Hastalıkları
  - ▶ Atopik Dermatit
  - ▶ Psöryazis

Akne Vulgaris

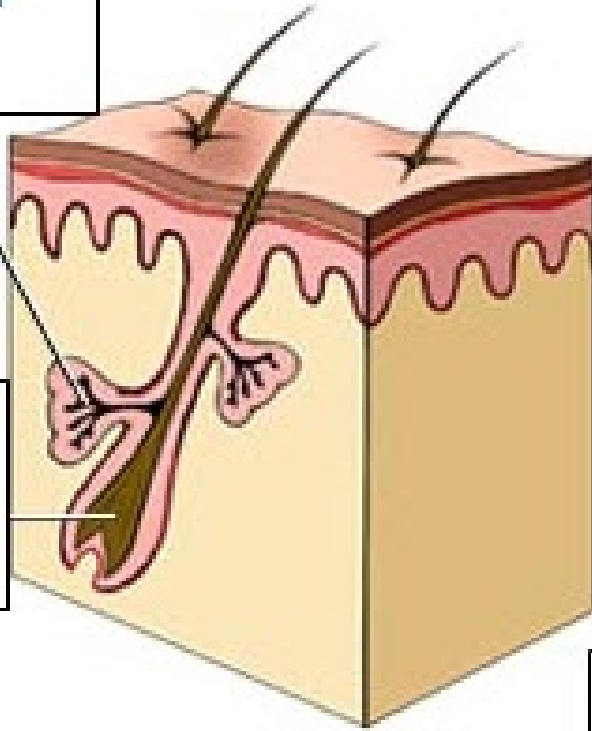
Akne Vulgaris

- ▶ Akne vulgaris, pilosebace ünitenin, multifaktöriyel, inflamatuvar bir hastalıdır.
- ▶ Akne genellikle pubertenin bir göstergesi olarak ergenlik döneminde başlar ve hastaların çoğunda 25 yaşından önce kendiliğinden sonlanır.

Sağlıklı kıl folikülü

Yağ bezi

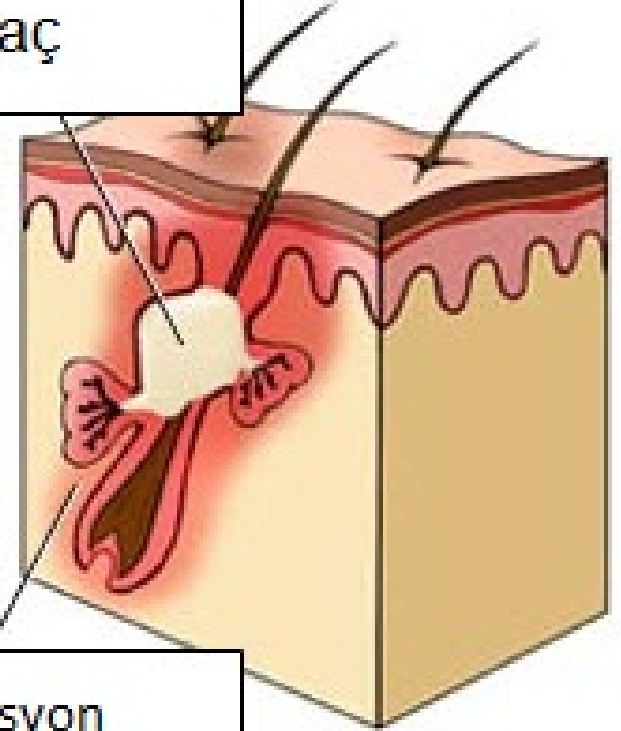
Kıl
Kökü

Tıkaç oluşumu

Tıkaç

İnflamasyon

Epidemiyoloji

- ▶ Rodemaker ve ark. yaptığı çalışmada;
  - 16 yaşındaki erkeklerde insidans; %95
  - 16 yaşındaki kızlarda insidans; %83
- ▶ Bu yaşlardan sonra insidans giderek azalmaktadır.
- ▶ 40 yaşındaki erkeklerde %1
- ▶ 40 yaşındaki kadınlarda %5

Akne vulgaris lezyonlarının gelişimi

- ▶ Sebum salınımında artış,
- ▶ Duktal hiperkornifikasyon,
- ▶ Folliküldeki *Propionibacterium acnes* kolonizasyonu,
- ▶ İnflamasyon

Sebum Salınımında Artış

- ▶ Sebum artışı ile akne miktarı orantılı
- ▶ Komedojenik ve inflamasyona neden olur
- ▶ P.acnes için gerekli ortam
- ▶ Adrojenlerin kontrolü altında

Duktal Hiperkornifikasyon

- ▶ Pilosebase ünite de ilk değişiklik, folliküldeki keratinizasyonun farklı olması.
  - ▶ Duktal hiperkornifikasyon
  - ▶ Follikül hücrelerinde hiperproliferasyon
  - ▶ Hipodeskuamasyon

Mikrokomedonlar ile başlayıp açık ve kapalı komedonlara dönüşür.

Propionibacterium Acnes

10

- ▶ Propionibakteriler gram-pozitif, hareketsiz basillerdir ve şekerleri fermente ederek propionik asit açığa çıkarırlar.
- ▶ Enfeksiyöz değil, bulaşıcı değil.
- ▶ İnflamasyona neden olur
- ▶ Kemotaktik sitokin üretir, kompleman sistemini aktive eder.

Diyet

- ▶ Akne şiddeti ile alınan toplam kalori miktarı ve yiyecek çeşitleri arasında herhangi bir ilişki gösterilememiştir
- ▶ Yüksek glisemik indeksli rafine yiyecekler, omega 3 alımının azalması

- ▶ Açık komedon, deri ile aynı seviyede veya hafif kabarık olup, melanin nedeniyle siyah renkli olan keratin tıkaçlardır.
- ▶ Kapalı komedonlar ise deri renginde çok küçük papüllerdir.
- ▶ Aknenin inflamatuvar lezyonları ise papül, püstül, kist veya nodüller olabilir.

Tanı/Ayırıcı Tanı

14

- ▶ Anamnez, İnspeksiyon, Fizik Muayene
- ▶ Acne Rosacea :
  - ▶ Rozase çoğunlukla 30 ila 60 yaş arasındaki, açık tenli- renkli gözlü erişkin kişilerde görülür.
  - ▶ Rozase, yavaş ilerleyen bir hastalıktır ve genellikle dönemler(alevlenmeler) halindedir.

Topikal Tedavi

17

- ▶ Topikal Retinoidler:
  - ▶ Mikrokomedon oluşumunu inhibe eder
  - ▶ Komedon sayısını azlatır
  - ▶ Antiinflamatuvar etki
  - ▶ Anormal deskuamasyonu önler

İzotretinoin(13-cis retinoik asit))% 0.05'lik jel, % 0.05 ve % 0.1'lik krem formunda bulunur.

Topikal Tedavi

18

- ▶ Topikal Antibiyotikler
  - ▶ Eritromisin ve klindamisin
  - ▶ Hafif inflamatuvar akne tedavisinde
  - ▶ P.Acnes sayısını azaltırlar
  - ▶ Antiinflamatuvar etki
  - ▶ Daha az irritasyon yapar
  - ▶ Yavaş etki ettiği için tek başına kullanılmamalı
  - ▶ Benzoil peroksit, tretinoin, çinko kombine edildiklerinde P.acnes direnci riski de azalır.

Topikal Antibiyotik kullanımında dikkat edilmesi gerekenler

- ▶ Sadece orta-şiddetli akne tedavisinde kullanılmalıdır.
- ▶ Antibiyotik monoterapisinden kaçınılmalı, topikal retinoidlerle kombine edilmeli, antibiyotikler 2 aydan uzun süre kullanılacaksa benzoil peroksit eklenmelidir.
- ▶ En az 6-8 hafta en fazla 12-18 hafta kullanım önerilir.
- ▶ Tedavi tekrarlanacaksa bir önceki antibiyotik etkili olmuşsa aynı antibiyotik kullanılmalı, etkisiz kalmışsa, antibiyotik değiştirilmelidir.
- ▶ Antibiyotik kürleri arasında en az 5-7 gün benzoil peroksit kullanarak dirençli organizmalar deriden temizlenmelidir.
- ▶ Kadınlarda gerekli olursa hormonal tedavi ile kombine edilebilir.

Benzoil Peroksit

20

- ▶ Güçlü antimikrobiyal, zayıf antiinflamatuar antikomedojenik etki
- ▶ Benzoil peroksit, topikal antibiyotik ile kombine kullanıldığında tek başına kullanımına göre daha etkili bulunmuştur ve daha iyi tolere edilir.

Sistemik Tedavi

Oral Antibiyotikler

Tablo 1.

Grup adı	Antibiyotik	Doz	Süre	Yan etki
Tetrasiklinler	Tetrasiklin	250-500mg	4-6 ay	GIS yan etkiler Vajinal kandidiyazis Aç karnına alınma zorluğu
	Oksitetrasiklin	günde 2 defa		
	Doksisiklin			
Makrolidler	Minosiklin	50-100mg	4-6 ay	GIS yan etkiler Fotosensitivite
		günde 2 defa		
		100 mg günde 1 defa	4-6 ay	Vertigo Oral mukoza ve deride
Yeni yaklaşımlar: Tetrasiklinler	Eritromisin	500mg günde 2 defa	4-6 ay	hiperpigmentasyon Pahalı
Makrolidler	Limesiklin	150-300mg/gün	4-6 ay	GIS yan etkiler Vajinal kandidiyazis P acnes direnci ortaya çıkar
	Azitromisin	250mg haftada 3 gün	4-6 ay	GIS yan etkiler

- ▶ Oral Retinoidler:
  - ▶ İzotretinoin akne patogeneğinde rol alan major etiyolojik faktörlerin tümüne etkili tek ajandır.
  - ▶ Doz 0.1 mg/kg ile 2 mg/kg arasında değişir.
  - ▶ İlk ay 0.5 mg/kg/gün şeklinde başlayıp tolere edebiliyorsa 1mg/güne yükseletilebilir.
  - ▶ Tedaviye kümülatif doza ulaşana kadar devam edilir. (120-150 mg/kg)

Ürtiker

23

CLINIQUE DERMATOLOGIQUE
Fax 33-2 49 98 01 17

CENTRE HOSPITALIER
UNIVERSITAIRE DE NANTES

© Clinique Dermatologique - CHU NANTES

- ▶ Ürtiker deriden kabarık, eritemli, genellikle kaşıntılı, kısa sürede kaybolabilen, histopatolojik olarak dermal ödem gösteren lezyonlara denir.
- ▶ Ödem, yüzeysel dermis dışında derin dermis, subkutan ve submukozal bölgeye de yayılırsa anjioödem olarak adlandırılır.

Akut Ürtiker

- ▶ 6 haftadan daha kısa süreli
- ▶ Her iki cinsten ve gençlerde sıktır.
- ▶ Görülme riski % 15-25 arasında değişir.
- ▶ Vakaların %50'sinde bir neden saptanamaz.
- ▶ Kendiliğinden gerileyen tablo daha ziyade yiyecek ve ilaçlarla oluşur.
- ▶ Akut ürtikerin %25 oranında kronikleştiği gözlenmiştir.

Kronik Ürtiker

- ▶ 6 haftadan uzun sürer
- ▶ Toplumun %0.1-3'ünü etkilemektedir.
- ▶ Kronik İdiopatik Ürtiker
- ▶ Ataklar günlük, haftada birkaç kez ya da daha seyrek oluşabilir.

Ürtikeryan döküntü

28

- ▶ Tekrarlayan ataklar halinde seyreden
- ▶ 24-48 saat içerisinde gerileyen
- ▶ Değişik evredeki birden çok lezyon ile karakterizedir
- ▶ Anjioödem birkaç gün sürebilir.

Tanı/Ayırıcı Tanı

29

- ▶ Anamnez
- ▶ Sistemlerin Muayenesi
- ▶ Kullanılan ilaçlar, gıdalarla ilişkisi, fiziksel uyarınlarla meydana gelip gelmediği sorgulanmalıdır.
- ▶ Mevsimsel özelliği
- ▶ Atopi hikayesi

Dermografizm

30

Soğuk Ürtikeri

31

Sıcak Ürtikeri

32

Basınç Ürtikeri

33

- ▶ Klasik H1 Antihistaminikler
  - ▶ Hidroksizin ve difenhidrmin
  - ▶ Ürtikerli hastaların %70'inde kaşıntı ve ödemi azaltırlar
  - ▶ Sedasyon
- ▶ Yeni H1 Antihistaminikler
  - ▶ Terfenadin, astemizol, setirizin, loratadin, akrivastin
- ▶ H2 Reseptor Antagonistleri
  - ▶ Cimetidine, ranitidine

Derinin Fungal Enfeksiyonları

- ▶ Dermatoloji polikliniklerine başvuran hastaların yaklaşık %10'unu mantar hastalıkları oluşturmaktadır.

Tinea Pedis

36

Tinea Pedis

- ▶ Toplumda en sık görülen mantar enfeksiyonudur
- ▶ Asker, sporcu ve yurt öğrencilerinde sık görülmektedir
- ▶ Uzun süre kapalı ayakkabı giyme, hiperhidroz, nemli ve sıcak ortamlar
- ▶ Yaz aylarında tekrar alevlenme

Tinea Pedis

38

- ▶ En sık interdigital tip (4-5. parmaklar)
- ▶ kaşıntı ve maserasyon
- ▶ Topikal antifungaller 4-6 hafta(terbinafin)
- ▶ Gerekirse sistemik terbinafin veya itrakonazol 1-2 hf kullanılır.

Tinea Capitis

40

Tinea Capitis

- ▶ Saçlı derinin yüzeysel mantar infeksiyonu
- ▶ Direkt temasla bulaşma, salgınlara neden olur
- ▶ Yuvarlak veya oval, küçük veya büyük, grimsi kepekli makül veya plaklar şeklinde başlar.
- ▶ Kıl folikülü hasarı olmaması nedeniyle, kalıcı alopesiye neden olmaz
- ▶ Deri kazıntısı veya kıldan hazırlanan nativ preparat

Tine Capitis

42

- ▶ Sistemik ve topikal antifungal ajanlar
- ▶ Topikal antifungal, ketokonazol ve ya selenyum sülfidli şampuanlar, günde 2 kez, 8 hafta
- ▶ Sistemik antifungal
  - ▶ Griseofulvin 15 mg/kg/g 6-8 hafta
  - ▶ Terbinafin veya itrakonazol 5 mg/kg/g 6-8 hafta

Tinea Capitis

43

Tinea Unguium(Onimikoz)

44

Tinea Unguium (Onikomikoz)

- ▶ Tırnakların mikotik infeksiyonudur
- ▶ Distal subungal onikomikoz
- ▶ Hiponişyumda çoğalır tırnak cismini tutar
- ▶ Dermatofit kökenli onikomikozlarda, tırnak çevresinde enflamasyon beklenen bir bulgu değildir.
- ▶ Onikolize neden olur.

Tinea Unguium(Onikomikoz)

- ▶ Kronik bir enfeksiyon, kalıcı tedavisi zor
- ▶ Terbinafin 250 mg/g el için 2 ay ayak için 3 ay
- ▶ Itrakonazol 400 mg/g ayda 1 hafta 2 ay
- ▶ Siklopirox tırnak cilası günde 1 kez 3 ay kullanılmalıdır.

Tinea

Unguium (Onikomikoz)

47

Tinea Inguinalis

48

Tinea Inguinalis

- ▶ Erkeklerde daha sık
- ▶ Genito-krural bölgede
- ▶ Kaşıntılı plak şeklindedir
- ▶ Kandidal infeksiyonundan farklı olarak skrotum etkilenmemiştir
- ▶ Eritrazma bakteriyel enfeksiyondur.

Eritrazma

50

Tinea Corporis

51

Tinea Corporis

52

- ▶ Değişik çapta, çoğunlukla yuvarlak, bazen de oval veya biçimsiz plak şeklinde olur.
- ▶ Aktif sınır gittikçe çevreye doğru genişlerken ortada iyileşme olur.
- ▶ Periferde skuam, eritem ve inflammasyon
- ▶ Satelit lezyonlar
- ▶ Lokal tedavi yeterlidir, lezyonlar geçtikten sonra hafta daha veya 4 hafta süreyle.

Tinea Corporis

53

Oral Kandidiyazis

54

Oral Kandidiyazis

55

- ▶ Oral mukozada grimsi-beyaz yapışık plaklar vardır
- ▶ Membran kaldırıldığında eritematöz zemin
- ▶ En sık psödomembranöz tip görülür(pamukçuk)
- ▶ Nistatin infantlarda 4x50.000 Ü/gün, erişkinlerde 4x100.000 Ü/gün dozunda, ağızda 5 dakika çalkalanıp yutulacak.

Atopik Dermatit

57

- ▶ Çocukluk çağının en sık görülen kronik, kaşıntılı inflamatuvar cilt hastalığıdır
- ▶ Atopik dermatit çocukluk döneminde % 10-20, eriş-kin dönemde % 1-3 oranında görülür.
- ▶ Alerjik yürüyüş
- ▶ Hijyen Hipotezi

Atopik Dermatit

58

- ▶ Akut Atopik Dermatit
  - ▶ lezyonları yoğun kaşıntı, sulan-tılı, kabuklu eritematöz papül ile karakterizedir.
- ▶ Subakut Atopik Dermatit
  - ▶ deri biraz daha kalın, pullu eritemli ve kabuklanmıştır
- ▶ Kronik Atopik Dermatit
  - ▶ deri daha kalın, likenifiye, hiperpigmente, kabuklu ve fibrotik papüler

Psöriazis

- ▶ Keskin sınırlı eritemli-skuamli plaklarla karakterize, kronik, inflamatuvar bir hastalıktır.
- ▶ popülasyonda ortalama %1-3
- ▶ Yaşam boyu
- ▶ Kesin tedavi yok
- ▶ Uzun süre ilaç kullanımı

Klinik Tipler (Plak Psöriazis)

60

Klinik Tipler

61

► Guttat Psöriazis

Klinik Tipler

62

► İnvers Psözriazis

Klinik Tipler

63

► Eritrodermik Psözriazis

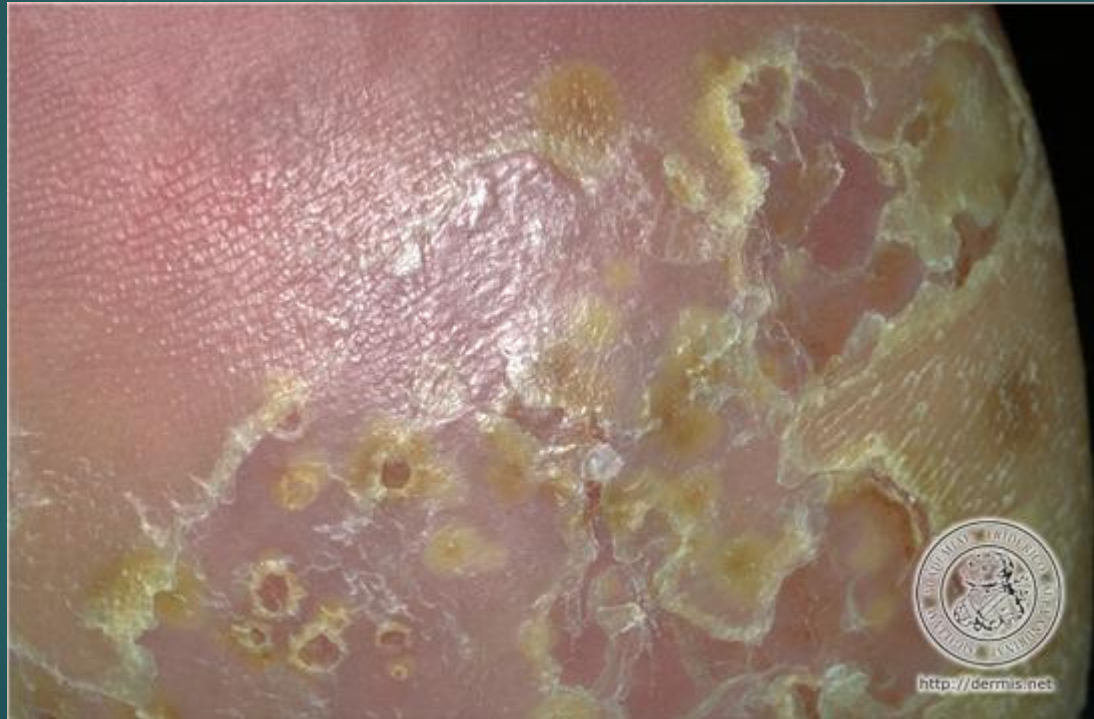

Klinik Tipler

65

► Püstüler Psöriazis

- ▶ Klinik tip, hastalık şiddeti, süresi, önceki tedavilere yanıtı
- ▶ Lokalizasyon, tip, yaygınlık
- ▶ Aile öyküsü, tetikleyici faktörler, eşlik eden hastalıklar, eklem tutulumu
- ▶ En önemli kriter şiddeti
- ▶ Vücut Yüzey Alanı;
  - ▶ <3 Hafif
  - ▶ 3-10 Orta
  - ▶ >10 Şiddetli

Plak Tip Psöriazis

- ▶ Sık görülen form
- ▶ Parlak eritemli, keskin sınırlı, üzeri sedef rengi beyaz kolayca dökülen skuamlar ile kaplı plaklar
- ▶ Saçlı deri, sakral bölge, diz ve dirseklerdir
- ▶ Lokal uygulamalar yeterli olmaktadır
- ▶ Kozmetik rahatsızlık
- ▶ Tedaviye uyumsuzluk %40

Lokal Tedavi

68

- ▶ Kortikosteroid
  - ▶ Antiinflamatuvar, antiproliferatif, immunsupresif
  - ▶ Sınıf 1 grup; klobetazol, halobetazol, betametazon
  - ▶ <2 hafta, <50mg/hf
  - ▶ Kalın skuamli formlarda pomad formu
  - ▶ Beraberinde keratolitik

- ▶ Antralin
  - ▶ Antipsöriatik, anti mitotik
  - ▶ Yüz, genital bölge, kıvrım bölgeleri
- ▶ Katran
  - ▶ Antiinflamatuvar, antibakteriyel, antipruritik ve antimitotik
  - ▶ %5-10'luk şampuan şekli
- ▶ Keratolitik
  - ▶ Penetrasyonu artırır
  - ▶ Lokal Salisilik asit %3-10'luk

- ▶ Vitamin D : Kalsipotriol
- ▶ Tazaroten :
  - ▶ İlk reseptör selektir retinoid
  - ▶ Hafif orta şiddet plak psöriaziste endike
  - ▶ Skuam azaltıcı etki
  - ▶ %0.05 - %0.1 jel ve krem formları
  - ▶ Nüks oranı daha düşük

- ▶ Dar band UVB :
  - ▶ 311-313 nm'lik band
  - ▶ Psöriaziste en etkili spektrum
  - ▶ Minimal Eritem Dozunun %50-70'i ile tedaviye başlanır
  - ▶ Haftada 3 gün 6-8 hafta, toleransa göre %20 artım
  - ▶ Lokal tedaviden fayda görmeyen, orta şiddetli psöriaziste

- ▶ PUVA
  - ▶ Psöralen ultraviole A
  - ▶ Mitotik aktiviteyi inhibe ederek keratinosit proliferasyonunu azaltır
  - ▶ Yerel tedaviden sistemik tedaviye geçiş
  - ▶ Ekstremitelerde yerleşimli kalın plaklı olanlarda UVB'den daha etkili

- ▶ Asitretin
  - ▶ Keratinosit proliferasyonunu düzenlemesi, antiinflamatuvar etki ve apoptozisi indükleyici etkiler
  - ▶ Püstüler psöriazis
- ▶ Metotreksat
  - ▶ Dihidrofolat redüktaza bağlanır
  - ▶ keratinosit proliferasyonunu inhibe etmesinin yanında antiinflamatuvar ve immünmodülatuar etkileri
  - ▶ kronik plak, lokalize ve generalize püstüler, eritrodermik ve artropatik formlarının tümünde

- ▶ Siklosporin
  - ▶ en çabuk etki gösteren ajan olduğundan hızlı remisyon gerektiğinde
  - ▶ Plak psoriasis, eritrodermik psoriasis ve püstüler psoriasis
- ▶ Biyolojik Ajanlar
  - ▶ T hücre inhibitörü (efalizumab, alefasept)
  - ▶ TNF-alfa inhibitörleri (adalimumab, etanersept, infliksimab, golimumab)
  - ▶ IL-12-23 yolu inhibitörleri (ustekinab)

Guttat Psöriazis

75

- ▶ Gövdede, ekstremitelerde 0.5- 1.5 cm çapında küçük plaklarla karakterize
- ▶ Sıklıkla çocuk ve genç erişkinlerde
- ▶ ilk seçenek olarak UVB, özellikle dar band UVB
- ▶ Yanıt yoksa kısa süreli siklosporin, metotreksat veya PUVA başlanabilir
- ▶ Enfeksiyon odağı varsa antibiyoterapi

Eritrodermik Psöriazis

76

- ▶ Hospitalize edilmeli
- ▶ Sistemik retinoidler (asitretin), siklosporin, metotreksat, infliksimab, etanersept veya adalimumab başlanabilir.
- ▶ Sistemik tedaviye ek olarak ıslak kompresyonlar ve ılık banyo, orta potent yerel steroidler de hastaları rahatlatmak açısından önemlidir

Püstüler Psöriazis

- ▶ Çok şiddetli, generalize olduğunda hospitalizasyon
- ▶ Sistemik retinoid, metotreksat, siklosporin, etanersept, infliksimab ve adalimumab
- ▶ Lokal olarak ıslak pansuman, lokal kortikosteroidler

- ▶ Psoriasis tedavisi hastanın genel sağlığı, psikososyal morbiditesi, eşlik eden ilaç kullanımı, hastalık şiddeti, tipi ve planlanan tedavinin etkinliği, toksisitesi ve maliyeti düşünülerek karar verilmelidir.
- ▶ Hastalığın kronik olmasından ve kesin tedavisinin olmamasından dolayı rotasyonel tedavileri uygulamak ve yakın izlem gereklidir.

Teşekkür ederim..